

a harc állandó hullámzás képét mutatta. A legkitünőbb magánjogász sem tudhatta: hányadán áll a valorizációval.

Joggal hivatkozhatik tehát tapasztalására nemcsak a laikus, hanem az a fél is, akit ügyvéd képviselt, de még a kuriai bíró is, ha követelésének nem valorizált kielégítésekor a magyar bírói gyakorlat az átértékelést egyáltalán nem, vagy csak szórványosan és kivételesen ismerte.

Ifj. dr. Nagy Dezső.

Házaselek jogviszonya a házasság felbontása után.

A házassági perben hozott jogerős bontóperbeli ítélettel a házastársak közötti házastársi viszony megszűnik. Természetesen tehát azok a jogok és kötelezettségek, melyek a házastársakat, mint házastársakat illették, illetve terhelték, megszűnnek. A házassági vagyoni viszonyok is lebonyolításnyernek, a házassági vagyoni érdekeltségek és kapcsolatok mintegy felszámoltatnak. Az újabb bírói gyakorlatban azonban vannak olyan ítéletek, melyekből azt az elméleti következményt kell a jogi tudománynak levonnia, hogy valami utólagos, árnyékszerű maradványa a megszűnt jogviszonynak mégis megmarad. Érdemes lenne más, megszűnt jogviszonyoknál is ezeket a kötelező jellegű jogi kapcsolatokat feldolgozni (pl. a különböző szavatosságok a teljesítés után).

A házassági törvény maga szabályoz ilyen fennmaradó jogokat és kötelezettségeket. Így a Ht. 94. §-a a nem vétkes nő névviselési jogát, a Ht. 90—92. §-ai a nem vétkes nőnek végleges nőtartási követelését, illetve a vétkes férj ezirányú kötelezettségét.

A Kuria P. III. 6417/925. számú ítéleté az érdemtelenné vált, botrányos életet élő nő névviselési jogára vonatkozólag a házasság megszűnése utáni okokból megadja a volt férjnek a névviselési jog megszüntetésére irányuló keréseti jogot, azóta ez a döntés jogszokássá vált. (V. ö. e döntés kritikáját dr. Wagner Lillától Polgári Jog II. évfolyam, 232. oldal.)

Egy lépéssel tovább ment a Kuria P. III. 6870/927. számú ítéletével, amely kimondja: „Habár a házasság felbontásával a Ht. 73. §-a értelmében a volt házastársak között a házasság meg is szűnt és ezért őket egymással szemben a házastársi kötelezések, így a hitvestársi hűség, nem kötelezik, mégis a tartásnak a volt férjet terhelő szolgáltatása erkölcsileg csak addig indokolható, míg a nő társadalmi állásához nem illő és a közérkölcösökbe ütköző botrányos életmódjával a tartásra érdemtelenné nem válik.“ Szóval az ítélet ismeri a végleges nőtartási kötelezettség megszűnését a nőnek utólagos érdemtelensége miatt.

A szigorú jogi álláspontnak ez az ítélet nem felel meg, mert a Ht. a tartást, mint a névviselést is, a bontóperbeli vétkekesség szempontjából véglegesen megrögzíti és a törvényből kivehetőleg a kötelelem módosulásának a házasság megszűnése utáni okokból csak a Ht. 91. §-ának keretében (tartásdíj felémelése) van helye.

A névviselési jog tekintetében a jogi helyzet könnyebb,

mert itt a férjnek bizonyos tekintetben személyiségi jogát sérti, ha egy nő, aki még most is az ő nevét viseli, a házastársi kapcsolatra való utalással, közbotrányt okozó életet él és nevére szegýent hoz. De a végleges tartásnál tisztán vagyoni jogi szolgáltatásról van szó, mely a férj házassági jogi vétkeségén alapszik, a házasság megszűnése után pedig a nőnek a tételes jog szerint kötelezettsége volt férjével szemben nincs és így ilyennek megszegéséről szó nem lehet. A Kuria. ítélete jogpolitikai, társadalmi és etikai okokból pro és kontra vitatható, ezeket az érveket itt felhozni nem akarom. Csak megállapítom, hogy az újabb joggyakorlat bizonyos halványabb, lazább házastársi kötelezettségeket konstruál a nő terhére, aminek megszegését érdemtelenségnek nevezi és valami kegyeletszerű jellege van a volt férjjel szemben, a nő bizonyos tekintettel tartozik lenni arra, hogy volt férjére szegýent ne hozzon.

Felvetődik az a kérdés, hogy ilyen jogi szerkezet mellett lehet-e más okokból a végleges nőtartás kötelezettségét a nőnek viselkedése miatt megszüntetni, pl. ha a volt feleség volt férjét uton-utfélen alaptalanul rágalmazza, őt tetteleg bántalmazza, élete vagy testi épsége ellen valami cselekményt követ el? A következetesség azt kívánja, hogy ezeket az eseteket is igenlőleg döntsük el.

Ezzel szemben a Kuria P. III. 7249/1927. számú ítélete szigorúan a bontóper vagyoni jogi tekintetben való végleges felszámolási jellegét emeli ki, mikor kimondja, hogy a vétkes férj a vétlen nőnek a házasság fennállása alatt tett ajándékait utólagos hálátlanság címén vissza nem követelheti. Az előbbi végleges nőtartási döntés mellett ez nem következetes, de nézetem szerint jogilag sem megokolt. Az ajándékozást jellegétől nem fosztja meg az, hogy az házastársak között történt és a Ht. 89. §-ának különleges intézkedése, mely a vétlen házastársnak külön visszakövetelési jogot ad a vétkes házastárral szemben külön hálátlanság bizonyítása nélkül, nem szünteti meg az ajándékozásra vonatkozó jogszabályokból eredő általános jogokat. A házasság megszűnése után a felek megszüntnek házastársak lenni, de továbbra is megmaradnak ajándékozó és megajándékozott minőségükben.

Ifj. dr. Szigeti László.

Jogorvoslat a végrehajtási eljárásban. Egy vidéki gözmalom tulajdonosa 1925-ben fizetéseképtelen lett és megkérte maga ellen a kényszeregyezséget. Az egyezségi eljárás folyamán a kényszeregyezés létrejött, de az adós nem tudván teljesíteni, 1926-ban újabb kényszeregyezséget kér, amelynek folyamán az eljáró törvényszék az eljárást megszünteti és ezen végzése jogerőre emelkedésétől számított 6 hét alatt a malomtulajdonos ellen megnyitotta a csődöt. Mindkét kényszeregyezségi eljárásban vagyonszelvényelöl és csődtömeggondnokul a törvényszék ugyanazon ügyvédet nevezte ki. Csődvagyonszelvényt nem tevő ingóságától eltekintve a jelzálogos hitelezők által a Cs. T. 26-29. §§-ai szerint már megtámadhatatlan zálogjogokkal megterhel-